

Primul Război Mondial. Evoluția alianțelor. Fronturile de luptă

Schița lecției

1. Cauze
2. Pretext
3. Alianțe militare
4. Bătălii
5. Arme
6. Urmări

Cauze

- colonialismul
- mișcările naționaliste din Balcani
- dorința Marilor Puteri de a-și impune hegemonia
- cursa înarmărilor

Pretext

- 28 iunie 1914: prințul moștenitor al Austro-Ungariei, Franz Ferdinand, și soția acestuia, Sophie, au fost asasinați la Sarajevo, de către Gavrilo Princip, un student sârb ce făcea parte din gruparea secretă "Mâna Neagră"
- 28 iulie 1914: Austro-Ungaria declară război Serbiei -> începe Primul Război Mondial

Alianțe militare

Puterile Centrale

- 1914: Germania și Austro-Ungaria
- 1914: România și Italia își declară neutralitatea
- 1914: Imperiul Otoman intră în război
- 1915: Bulgaria se aliază Puterilor Centrale

Antanta

- 1914: Franța, Rusia și Anglia
- 1914: Belgia și Japonia intră în război
- 1915: Italia intră în război
- 1916: Portugalia și România se aliază Antantei
- 1917: SUA, Grecia și China intră în război de partea Antantei

Bătălii

Frontul de Vest

- septembrie 1914: bătălia de pe Marna -> francezi versus germani -> victorie franceză
- 1916: bătălia de la Verdun -> francezi versus germani -> victorie franceză
- 1916: bătălia de pe Somme -> francezi și englezi versus germani -> victorie germană
- 1918: bătălia de la Amiens -> Antanta versus Germania -> victorie a Antantei

Frontul de Est

- septembrie 1914: bătălia de la Tannenberg -> ruși versus germani -> victorie germană
- 1915-1916: campania de la Gallipoli -> francezi și englezi versus otomani -> victorie otomană
- vara 1917: luptele de la Mărăști, Mărășești și Oituz -> români și ruși versus germani și austro-ungari -> victorie româno-rusă

Arme

- submarine
- tancuri
- avioane
- cuirasate
- crucișătoare
- mitraliere
- grenade
- gaze toxice

Urmări

- 11 noiembrie 1918: armistițiul de la Compiègne -> victoria Antantei
- victime: aproximativ 40 de milioane de oameni (20 de milioane de morți și 20 de milioane de răniți)
- economia țărilor participante a fost afectată de război
- s-a afirmat principiul autodeterminării popoarelor (*Cele 14 puncte* ale președintelui american Woodrow Wilson)
- au dispărut imperiile continentale: Imperiul German, Imperiul Rus, Imperiul Austro-Ungar, Imperiul Otoman
- au apărut noi state în Europa: Cehoslovacia, Polonia, Finlanda, țările baltice ș.a.
- Franța a recuperat teritoriile Alsacia și Lorena de la Germania
- Europa și-a pierdut întâietatea economică în fața SUA, care au devenit cel mai puternic stat din lume
- a luat ființă Societatea Națiunilor (sau Liga Națiunilor), o organizație internațională, care avea rolul de a menține pacea în lume
- a izbucnit pandemia de gripă spaniolă (se presupune că aproximativ 80 de milioane de oameni ar fi murit din această cauză)

Evoluția fronturilor din Europa în Primul Război Mondial

Recomand vizionarea filmului Joyeux Noel, bazat pe fapte reale din decembrie 1914.

Bibliografie

- Brendan Simms, *Europa. Lupta pentru supremație de la 1453 până în prezent*, Traducere de Lucia Popovici, Editura Polirom, 2015
- DK, *Enciclopedia cunoașterii. Istorie*, Traducere de Irina Pandelaș, Editura Litera, București, 2020
- DK, *Primul Război Mondial. De la Sarajevo la Versailles*, Traducere de Cora Radulian, Editura Litera, București, 2018
- DK, *Războiul. O istorie ilustrată completă*, Traducere de Elena Arhire, Roxana Nicolescu, Gabriel Tudor, Editura Litera, București, 2022
- Doru Dumitrescu, Mihai Manea, Mirela Popescu, *Mica enciclopedie a Marelui Război (1914-1918)*, Editura Corint Educațional, București, 2014
- Martin J. Dougherty, Michael E. Haskew, Christer Jorgensen, Chris Mann, Chris McNab, Michael Neiberg, Michael Pavkovic, *Mari bătălii: conflicte decisive care au marcat istoria*, Traducere de Roland Schenn, Editura Nomina, Pitești, 2016

- Georges Duby, *Atlas istoric Duby*, Traducere de Lia Decei, Editura Corint, București, 2015
- Ian Kershaw, *Drumul spre iad. Europa, 1914-1949*, Traducere de Alexandru Țîrdea, Editura Litera, București, 2017
- *Istoria ilustrată a secolului al XX-lea*, Traducere de Vușcan Dan, Editura Aquila '93, Oradea, 2007
- Misha Glenny, *Balcanii. Naționalism, război și Marile Puteri. 1804-2012*, Traducere de Livia Szász, Editura Trei, București, 2020
- Niall Ferguson, *Marele Război. 1914-1918*, Traducere de Ioana Aneci, Editura Polirom, Iași, 2021
- Paul Kennedy, *Ascensiunea și decăderea Marilor Puteri. Transformări economice și conflicte militare din 1500 până în 2000*, Traducere de Laurențiu Ursu, Teodora Moldovanu, Lucia Dos și Ramona Lupu, Editura Polirom, Iași, 2017
- Petre Otu, Alessandru Duțu, Alexandru Madgearu, Mircea Soreanu, *100 de bătălii din istoria românilor*, editura Litera, București, 2021
- Petre Otu, *România în Primul Război Mondial*, Editura Litera, București, 2019
- Simon Jenkins, *Scurtă istorie a Europei de la Pericle la Putin*, Traducere de Anca Simitopol și Alexandru Racu, Editura Litera, București, 2019